

Ed.

988. Frumvarp til laga

[130. mál]

um breyting á lögum um meðferð einkamála í héraði, nr. 85 23. júní 1936, með síðari breytingum.

(Eftir 2. umr. í Ed., 2. maí.)

1. gr.

3. mgr. 29. gr. orðist svo:

3. Sá sem settur er til að dæma ákveðið mál skal kveða upp dóm í þinghá þar sem hann á heimili eða hefur skrifstofu nema dómsuppkvaðning í því lögsagnarumdæmi, þar sem mál var flutt, valdi hvorki kostnaðarauka né drætti á dómsuppsögu.

2. gr.

32. gr. breytist þannig:

- a. 7. tölul. 1. mgr. orðist svo:

Hafi enn fremur þrjú ár samtals verið alþingismaður, skrifstofustjóri Alþingis eða deildarstjóri eða fulltrúi í skrifstofu þess, ráðuneytisstjóri, skrifstofustjóri, deildarstjóri eða fulltrúi í stjórnarráðinu, fulltrúi héraðsdómara, lögreglustjóri eða fulltrúi hans, kennari í lögum við háskólann, gegnt málflutningsstörfum að staðaldri eða verið settur héraðsdómari eða gegnt opinberu starfi sem lögfræðipróf þarf til. Leggja má saman starfstíma í hverri einstakri af starfsgreinum þessum. Undantekningu frá ákvæðum þessa töluliðar má gera um þann er sérstakan orðstír hefur getið sér fyrir ritstörf um lögfræðileg efni.

- b. 2. mgr. orðist svo:

Settur héraðsdómari og dómari skv. 30. gr. skal fullnægja ákvæðum 1.–6. tölul. þessarar greinar. Þó má til bráðabirgða og ef sérstaklega stendur á setja yngri mann en 25 ára, þó ekki lengur en þrjú mánuði í senn.

3. gr.

33. gr. orðist svo:

Dómsmálaráðherra getur löggilt héraðsdómurum fulltrúa er fara megi með hvers konar dómsathafnir undir eftirliti og á ábyrgð hlutaðeigandi dómara eða forstöðumanns dómara-embættis þar sem starfa fleiri en einn dómari.

Fulltrúi skal vera að minnsta kosti 21 árs að aldri og fullnægja skilyrðum 1. og 3.–6. tölul. 32. gr.

4. gr.

35. gr. orðist svo:

Gerir dómari eða dómarafulltrúi sig sekan um vanrækslu í dómastarfi án þess þó að refsing liggir við að lögum eða framkoma hans eða athafnir í dómastarfi eða utan þess þykja að öðru leyti ósamrýmanlegar dómastarfinu skal veita honum áminningu.

Forseti Hæstaréttar veitir áminningu þegar í hlut á forstöðumaður dómaraembættis. Forstöðumaður dómaraembættis veitir áminningu þegar í hlut á annar héraðsdómari við það embætti eða dómarafulltrúi. Tilkynna skal dómsmálaráðherra um veitta áminningu.

Nú telur dómsmálaráðherra dómara hafa misst hin almennu dómarskilyrði eða hafa gert sig sekan um misferli í dómastarfi, enda hafi áminning æðra dóms eða ráðherra eða skv. 2. mgr. ekki komið að haldi, eða dómari hefur að álit ráðherra með öðrum hætti rýrt svo álit sitt siðferðislega að hann megi ekki lengur gegna dómaraembætti og víkur ráðherra honum þá frá embætti um stundarsakir en síðan skal höfða mál á hendur honum til embættismissis svo fljótt sem verða má.

Ef svo verður ástatt um dómara er settur hefur verið til að gegna dómaraembætti um stundarsakir eða dómara skv. 30. gr. eða fulltrúa dómara sem í 3. mgr. segir getur dómsmálaráðherra þegar tekið af honum starfann án þess að bera þurfi málið undir dómstóla.

Rétt er hverjum þeim, er skv. 3. eða 4. mgr. hefur verið sviptur embætti eða starfa, að höfða mál með venjulegum hætti á hendur dómsmálaráðherra fyrir hönd ríkisvaldsins til úrlausnar um lögmati þeirrar ráðstöfunar enda höfði hann málið innan sex mánaða frá því er hún var gerð.

Forseti getur þó veitt þeim dómara, sem orðinn er fullra 65 ára að aldri, lausn frá embætti enda njóti hann þá sömu eftirlauna sem hann hefði fengið ef hann hefði gegnt starfinu til 70 ára aldurs.

5. gr.

1. mgr. 39. gr. orðist svo:

Dómþing skal heyja í heyranda hljóði nema aðilar óski eða dómari telji hentara vegna aðila, vitna eða almenningshagsmuna að heyja þing fyrir luktum dyrum og kveður dómari þá upp úrskurð um þessi atriði. Rétt er dómara að vísa almenningi eða einstökum mönnum út úr þingsal ef návist þeirra horfir til truflunar þingfriði eða maður kemur annars ósæmilega fram við dómara eða aðra.

6. gr.

41. gr. orðist svo:

Þar sem einn maður situr í dómi skal jafnan vera einn þingvottur. Hann skal fullnægja almennum vitnaskilyrðum og auk þess má hann hvorki vera svo venslaður dómara né aðila sem segir í 1. tölul. 1. mgr. 125. gr. Það er borgaraskylda að vera þingvottur. Dómari ákveður þóknun handa þingvotti.

7. gr.

Við 42. gr. laganna bætist ný mgr., 5. mgr., en núverandi 5., 6., 7. og 8. mgr. verði 6., 7., 8. og 9. mgr. Málsgreinin orðist svo:

Í stað þess að skrá skýrslur, dóma og úrskurði í framangreindar bækur er heimilt að skrá hið sama í tölvur, prenta síðan og binda í bækur. Við tölvuskráninguna er heimilt að nota atriðisorð er dómsmálaráðherra ákveður. Sáttir og bókanir, sem hafa að geyma skuldbindingar samkvæmt borgaralegum lögum, skulu þó færðar til bókar og undirritaðar með þeim hætti sem verið hefur.

8. gr.

1. mgr. 43. gr. orðist svo:

Skjöl öll, sem fram eru lögð í dómi, skulu vera í frumriti séu þau tiltæk. Þau skal merkja í áframhaldandi töluröð og votta á þau um framlagninguna. Ætíð skal leggja fram eitt endurrit af hverju skjali, en dómari getur krafð aðila um fleiri endurrit sé þörf á. Skjöl eru eign dómstólsins en lána má þau aðilum með samþykki þess aðila sem þau lagði fram. Aðili máls skal ætíð afhenda öðrum aðilum málsins endurrit af þeim skjölum sem hann leggur fram. Dómari skal, eftir að dómur hefur verið kveðinn upp í máli, fá aðila frumrit af þeim málskjölum, sem hann hefur lagt fram, gegn því að staðfest endurrit fylgi málskjölunum ef aðili þarf frumritsins til sönnunar rétti sínum annars staðar. Þegar Þjóðskjalasafn hefur fengið málskjöl til varðveislu hefur þjóðskjalavörður sömu heimildir og dómari til að afhenda málskjöl.

9. gr.

46. gr. orðist svo:

Nú eiga fleiri en einn óskipt réttindi eða bera saman óskipta skyldu og eiga þeir þá óskipta sakaraðild. Eigi er þó skylt að vísa máli frá dómi enda þótt þeir taki ekki allir þátt í málhöfðun. Hins vegar ber að vísa máli frá dómi ef þeim er eigi öllum veittur kostur á að svara til sakar.

Ef þeir sækja ekki allir dómþing skulu þeir er það gera taldir hafa heimild til að skuldbinda hina. Nú eru yfirlýsingar slíkra aðila fyrir dómi ósamrýmanlegar og skal þá sú yfirlýsing, sem gagnaðila er hagkvæmari, lögð til grundvallar nema sýnt sé að hún sé röng eða að sá er hana setti fram hafi skort þekkingu á málsatviki. Ef þeir gera mismunandi kröfur skal ekki fara út fyrir þá kröfu er skemmst gengur. Nú skulu málsúrslit samkvæmt dómi velta á eiði eða drengskaparheiti samaðila, eins eða fleiri, og hafa þeir þá tapað máli að því leyti nema báðir þeir eða allir, sem eiðsheimildin nær til, vinni eið eða drengskaparheit.

10. gr.

1. mgr. 88. gr. orðist svo:

1. Í stefnu skal greina svo glöggst sem verða má:
 - a. Nöfn aðila, stöðu og heimili eða dvalarstað.
 - b. Nöfn fyrirsvarsmanna aðila, ef því er að skipta, stöðu og heimili eða dvalarstað.
 - c. Dómkröfur stefnanda, svo sem fjárhæð kröfu í krónum, bætur fyrir tiltekin skaðaverk, án þess að fjárhæð sé tiltekin ef enn er óvíst um hana, vexti ef því er að skipta, ákvörðun á réttindum, lausn undan skyldu, refsingu fyrir tilgreind orð eða athafnir, ómerking ummæla, málskostnað o.s.frv.
 - d. Málsástæður sem sækjandi byggir málsókn sína á, svo og önnur atvik sem þörf er að greina samhengis vegna. Lýsing þessi skal vera stuttur og gagnorð og svo skýr að ekki fari á milli mála hvert sakarefnið er.
 - e. Lagarök.
 - f. Gögn sem stefnandi hyggst hafa til sönnunar.
 - g. Dómþing er mál verður þingfest, stað þess og stund, svo og stefnufrest.
 - h. Áskorun til stefnda að koma fyrir dóm er málið verður þingfest, svara til sakar og leggja fram gögn.
 - i. Viðvörðun um að útivistardómur geti gengið ef stefndi sækir ekki þing þegar málið skal þingfesta.

11. gr.

Á eftir 103. gr. komi ný grein, 103. gr. A, svohljóðandi:

Dómari getur heimilað að fram fari sönnunarfærsla fyrir dómi þótt hún sé ekki vegna dómsmáls sem höfðað hefur verið.

12. gr.

1. mgr. 105. gr. orðist svo:

1. Við þingfestingu skal sækjandi leggja fram stefnu með árituðu birtingarvottorði, nema engin stefna hafi verið birt, skriflega greinargerð sína ásamt aðilaskýrslu ef óskað er að leggja fram slíka skýrslu, svo og þau skjöl er málatilbúnað hans varða og hann byggir kröfur sínar annars á. Í greinargerð skal greint frá aðilum, málflytningsumboði sem veita má fleiri en einum löghæfum manni, kröfum, framlögðum sönnunargögnum og þeim gögnum sem enn er talið að þurfi að afla. Þar skal málsástæðum og lagarökum nánar lýst en í stefnu, svo og skal lýsa öðrum atvikum ef þess þarf með til að samhengi málsástæðna sé ljóst. Sé þess óskað að dómari taki munnlega skýrslur um atvik málsins skal þess getið og nefndir þeir sem skýrslur skulu gefa.

13. gr.

108. gr. orðist svo:

Ef ekki verður af sátt né heldur samþykkir verjandi kröfur sækjanda skv. 107. gr., þá skal dómari ganga úr skugga um það hvort nokkrir þeir gallar muni vera á málatilbúnaði eða hvort sakarefni muni vera svo vaxið að varða muni frávisun án kröfu. Jafnframt innir dómari verjanda eftir því ef honum finnst ástæða til hvort hann hafi nokkuð út á málatilbúnað að setja er varða kunni frávisun eftir kröfu hans. Ágreining um frávisunarkröfu sækja aðilar og verja munnlega þegar í stað nema dómari telji sérstaka ástæðu til að veita frest.

Ef mál skal sæta frávisun án kröfu kveður dómari þegar upp frávisunardóm. Ef frávisunarkrafa kemur fram kveður dómari upp úrskurð eða dóm um hana áður en tekið er til meðferðar máls að efni til framar en í 105. og 106. gr. segir nema krafan byggist á ástæðum er jafnframt varða efni máls og ekki þykja fram komnar nægar upplýsingar um málavöxtu að því leyti.

Nú telur dómari eftir dómtöku máls að einungis beri að vísa frá einni kröfu eða fleirum, en þó ekki öllum, og getur hann þá kveðið á um frávisun og efnisúrlausn í sama dómi. Sama gildir þegar aðilar eru fleiri en einn en frávisun varðar aðeins kröfur eins eða fleiri aðila en þó ekki allra.

Nú hrindir dómari frávisunarkröfu með úrskurði sínum og er hann þá ekki bundinn við þann úrskurð þegar lúka skal dómi í málinu ef nýjar upplýsingar hafa komið fram um þau atriði er úrskurðuð voru.

Ef æðri dómur fellir synjunarúrskurð um frávisunarkröfu úr gildi er málinu, eða þeim hluta þess er dómsorð æðra dóms varðar, þar með lokið fyrir héraðsdómi. Nú fellir æðri dómur frávisunardóm að öllu leyti eða einhverju úr gildi og skal héraðsdómari þá taka málið þegar upp af nýju samkvæmt ákvæðum æðra dóms í því ástandi sem það var í þegar hann tók það undir dóm, jafnskjótt sem aðili lætur honum úrlausn æðra dóms í té, enda tilkynni hann aðilum stað og stund til endurupptökunnar.

14. gr.

109. gr. orðist svo:

Hafi verjandi mótmælt kröfum sækjanda að einhverju leyti eða öllu, sbr. 106. gr., og eigi verður sátt eða máli vísað frá dómi, skal flytja málið munnlega.

Dómari getur ákveðið skriflegan málflytning:

- a. Ef hann telur hættu á að málið skýrist ekki nægilega með munnlegum málflytningi.
- b. Ef annar hvor aðila eða umboðsmenn þeirra óska skriflegs málflytnings og dómari telur þau tilmæli á rökum byggð.

15. gr.

110. gr. orðist svo:

Jafnan skal dómari halda eitt dómþing í málinu, eftir að stefndi hefur lagt fram greinargerð sína, til að leita sátta og gefa aðilum kost á að koma að sýnilegum sönnunargögnum sem ekki hefur áður verið tilefni til að leggja fram. Dómari getur frestað máli ef hann telur það vænlegt til að sættir takist eða nauðsynlegt til öflunar frekari gagna. Ber báðum aðilum að nota sama frest jöfnum höndum til gagnaöflunar eftir því sem við verður komið. Að jafnaði skal þó synja um frest enda þótt hans sé beiðst ágreiningslaust af aðilum nema nauðsyn beri til og líklegt sé til árangurs enda hafi aðili ekki haft nægilegan frest áður.

Að jafnaði skal dómari ekki ákveða þing til skýrslutöku og munnlegs flutnings fyrr en aðilar hafa lýst lokið öflun skjala og annarra sýnilegra sönnunargagna. Eftir það er aðilum að jafnaði óheimilt að leggja fram skjöl. Þó getur dómari heimilað framlagningu skjala eftir þann tíma ef það veldur ekki töfum á málinu eða ekki hefur áður verið unnt að afla þessara gagna eða skort hefur á leiðbeiningar frá dómara.

Málsástæður og mótmæli skulu koma fram jafnskjótt og tilefni verður til. Annars kostar má ekki taka slíkar yfirlýsingar til greina nema gagnaðili samþykki eða aðili virðist hafa þurft leiðbeiningar dómara en ekki fengið hana.

Nú varðar mál flókin fjárviðskipti og getur dómari þá lagt fyrir aðila að leggja fram útreikninga sem kröfur þeirra byggjast á enda komi ekki fram fullnægjandi útreikningar í greinargerðum aðila.

Rétt er að sýnileg sönnunargögn, önnur en skjöl, séu færð fram við aðalmeðferð máls og að vettvangsskoðun fari þá fram ef því er að skipta.

Nú telur dómari þörf á að aðili gefi skýrslu um atriði sem máli skipta varðandi öflun málsgagna og getur hann þá heimilað aðilum að gefa munnlega skýrslu fyrir dóminum áður en öflun sýnilegra sönnunargagna er lýst lokið. Enn fremur er heimilt að taka skýrslu fyrir dómi áður en öflun sýnilegra sönnunargagna er lokið ef það þarf að gera í öðru lögsagnarumdæmi eða ef sá sem skýrslu skal gefa verður fjarverandi vegna lögmætra forfalla þegar þing verður háð til skýrslutöku.

Lögmæt forföll eru:

- a. Sjúkdómur aðila sjálfs, vitnis eða mats- og skoðunarmanna, heimamanna þeirra eða annarra er þeir þurfa að annast eða leita læknishjálpar.
- b. Veður, torfærur eða önnur óviðráðanleg atvik.
- c. Verulegur vinnumissir eða tjón á atvinnu eða öðrum hagsmunum.
- d. Þörf á ferðalagi um langan veg.
- e. Embættis- eða sýslunarstörf sem fyrir fram eru ákveðin og þola ekki bið.
- f. Áður ákveðið dómþing.

Dómari úrskurðar ef krafist er hvort forföll eru lögmæt.

16. gr.

111. gr. orðist svo:

Þegar lokið er öflun gagna skv. 110. gr. ákveður dómari hvenær aðalmeðferð máls skuli háð en þá skulu að jafnaði fram fara í einni lotu skýrslutökur og munnlegur flutningur málsins. Dómari tilkynnir aðilum eða umboðsmönnum þeirra um þinghaldið með hæfilegum fyrirvara. Ákvörðun dómara um þetta verður ekki skotið til æðra dóms.

Ef aðilar óska eftir að leiða vitni skulu þeir sjá um boðun þeirra. Boðun geta þeir hagað svo að afhenda dómara tilkynningu til vitnis um að koma fyrir dóm. Í tilkynningu skal greina nafn og heimili vitnis, tilefni kvaðningar í aðalatriðum, nafn dómstóls og réttaráhrif þess ef

vitni mætir ekki. Dómari áritar tilkynninguna um það hvenær vitni skuli mæta og hvar. Aðili sér um birtingu tilkynningarinnar fyrir vitninu.

Ef vitni kemur ekki fyrir dóm þrátt fyrir kvaðningu sem birt hefur verið með sannanlegum hætti eða birtingu stefnu skv. 130. gr. og hefur ekki lögmæt forföll getur dómari, auk þess að beita viðurlögum skv. 131. gr., óskað aðstoðar lögreglu til að sækja vitnið.

17. gr.

112. gr. orðist svo:

Aðalmeðferð hefst með því að dómari gefur sækjanda kost á að gera stuttlega grein fyrir málinu og að því búnu á verjandi færi á að gera stuttar athugasemdir við lýsingu sækjanda. Síðan eru teknar skýrslur af aðilum og vitnum.

Að loknum skýrslutökum fer fram munnlegur flutningur málsins. Sækjandi talar fyrst og verjandi síðan. Rétt er að talað sé tvisvar af hálfu hvors (hvers) aðila. Dómari getur leyft aðilum sjálfum að gera athugasemd eftir að umboðsmenn þeirra hafa lokið málflytningi. Dómari stýrir umræðum og gætir þess að ræðumaður haldi sig við efnið og að málflytningur verði sem gleggstur og sæmilegastur. Dómari getur svipt þann málfrelsi er eigi lagar sig eftir áminningum hans.

Nú er mál skriflega flutt og leggur sækjandi þá fyrst fram sókn en verjandi síðan vörn. Báðir eiga síðan kost á að leggja fram skrifleg andsvör. Dómara er heimilt að veita nauðsynlega fresti er málflytningur er skriflegur.

Að loknum málflytningi tekur dómari málið til dóms.

18. gr.

119. gr. breytist þannig:

a. 4. tölul. 1. mgr. orðist svo:

Ef sækjandi krefst þess.

b. 5. tölul. 1. mgr. fellur niður.

19. gr.

1. mgr. 137. gr. orðist svo:

Nú má matsgerð ekki fara fram skv. 136. gr. og kveður dómari þá tvo matsmenn til að framkvæma hana. Þegar deilt er um litla hagsmuni má þó dómkveðja einn matsmann.

20. gr.

Í stað „vottorð formanns niðurlögregluarnefndar“ í 2. tölul. 1. mgr. 172. gr. komi: vottorð skattstjóra.

21. gr.

Við 175. gr. bætist ný málsgrein svohljóðandi:

Að kröfu aðila má dæma að málskostnaður úr hendi gagnaðila hans skuli frá 15. degi eftir dómsuppsögu og til greiðsludags bera sömu vexti og gjaldfallnar peningakröfur samkvæmt vaxtalögum.

22. gr.

Við 177. gr. bætist ný málsgrein svohljóðandi:

Ef dómari telur sakir skv. 2. mgr. miklar getur hann dæmt aðila til að greiða gagnaðila álag á málskostnað.

23. gr.

190. gr. orðist svo:

Úrskurði um einstök atriði máls sem ráða þarf til lykta fram að dómtöku þess, skal kveða upp þegar í stað eða svo fljótt sem unnt er.

Úrskurðir skulu vera skriflegir og má skrá þá í þing- eða dómabók. Þar skal greina niðurstöðu í ályktunarorði og má hún vera án forsendna. Nú er úrskurður héraðsdómara kærður til Hæstaréttar og skulu þá forsendur og rökstuddar ástæður dómara fyrir úrlausninni fylgja skjölum málsins til Hæstaréttar hafi úrskurðurinn verið kveðinn upp án forsendna.

Í fógeta-, skipta- og uppboðsmálum og þinglýsingarmálum skal þó láta forsendur fylgja ályktunarorði ef um er að ræða úrskurð sem felur í sér lokaákvörðun dómara um ágreiningsefnið.

Í aukamálum, sem tengd eru aðalmáli, svo og í sjálfstæðum vitna- og matsmálum, gilda ákvæði 1.–3. mgr. eftir því sem við á.

24. gr.

A-liður 1. mgr. 193. gr. orðist svo:

Nöfn og heimili aðila.

25. gr.

221. gr. orðist svo:

Um hjúskaparmál fer eftir lögum um stofnun og slit hjúskapar, nr. 60/1972.

Um mál til vefengingar faðernis skilgetinna barna fer eftir barnalögum, nr. 9/1981.

26. gr.

Á eftir 221. gr. komi nýr kafli, XX. kafli, Áskorunarmál, með 16 nýjum greinum (222.–237. gr.), svohljóðandi:

a. (222. gr.)

Samkvæmt þessum kafla mega fara fjárkröfur samkvæmt víxlum, tékkum, skulda-bréfum og öðrum einhliða óskilyrtum skuldaviðurkenningum, svo og mál til heimtu peningaskulda sem stafa af lausafjárkaupum, sbr. lög um lausafjárkaup, nr. 39/1922, enda hafi þá stefnandi staðið við skuldbindingar af sinni hálfu.

Enn fremur mega fara samkvæmt þessum kafla fjárkröfur þegar um er að ræða endurgjald fyrir veru, viðurgerning, flutning á mönnum eða munum, tryggingar, auglýsingar og leigu lausafjár enda hafi stefnandi þá staðið við skuldbindingar af sinni hálfu og endurgjaldið annaðhvort verið fastákveðið fyrir fram eða fjárhæð þess samþykkt skriflega eftir á.

b. (223. gr.)

Stefna í málum þessum skal vera þannig úr garði gerð að stefndi megi örugglega sjá um hvaða kröfur sé að tefla.

Í stefnu skal greina:

- a. Nöfn aðila, kennitölu og heimili eða dvalarstað.
- b. Nöfn fyrirsvarsmanna aðila ef því er að skipta, stöðu þeirra og heimili eða starfsstofu.
- c. Dómkröfur.
- d. Málsástæður sem sækjandi byggir málssókn sína á og önnur atvik sem þörf er að greina samhengis vegna, svo og lagarök.
- e. Gögn sem stefnandi hyggst hafa til sönnunar.
- f. Áskorun til stefnda að greiða stefnukröfurnar, sbr. 225. gr.
- g. Dómþing er mál verður þingfest, stað þess og stund, svo og stefnufrest.

c. (224. gr.)

Aðili getur gefið út stefnu sjálfur eða snúið sér til héraðsdómara er gefur út stefnu að beiðni hans, sbr. 87. gr.

Stefnu skal rita á tvöfalda örku í stærðinni A4 og skal hún auðkennd í upphafi máls með orðinu áskorunarstefna.

Eitt eintak stefnunnar skal vera á löggiltum skjalapappír með spássíu eigi minni en 4 sm séð frá kili arkarinnar.

Stefna skal vera í fjórriti enda sé aðeins einum stefnt. Sé fleiri en einum stefnt skal bæta við einu eintaki fyrir hvern sem stefnt er til viðbótar.

d. (225. gr.)

Í stefnu skal vera áskorun til stefnda að greiða stefnanda stefnukröfurnar innan tveggja sólarhringa frá stefnubirtingu eða í síðasta lagi við þingfestingu málsins ellegar mæta við þingfestingu og halda uppi lögvörnum þar eð annars megi búast við að stefnukröfurnar verði gerðar aðfararhæfar gagnvart honum.

e. (226. gr.)

Nú snýr stefnandi sér til dómara með beiðni um útgáfu áskorunarstefnu og skal hann þá leggja fyrir hann stefnu í nægilega mörgum eintökum skv. 224. gr. Auk þess skal stefnandi sýna dómara skjöl þau er hann byggir kröfur sínar á.

Er dómari hefur gengið úr skugga um að mál megi reka samkvæmt kafla þessum gefur hann út áskorunarstefnuna.

Dómari er óbundinn af þessu álitinu er hann endanlega afgreiðir málið síðar.

f. (227. gr.)

Nú telur dómari að eigi séu efni til að mál sæti meðferð samkvæmt kafla þessum og skal hann þá sýnja um útgáfu áskorunarstefnu með rökstuddri bókun í þingbók sé þess krafist. Þessari ákvörðun dómara verður ekki skotið til Hæstaréttar.

g. (228. gr.)

Stefnufrestur í þeim málum, er fara samkvæmt þessum kafla, skal vera skemmstur þrjú sólarhringar. Að öðru leyti skal um stefnufrest og stefnubirtingu fara eftir VIII. kafla.

h. (229. gr.)

Við þingfestingu máls skal stefnandi leggja fram tvö frumrit stefnu, þar af annað með stefnubirtingarvottorði, og eitt afrit að auki, ásamt skjölum þeim er hann byggir dómkröfur sínar á. Hafi dómari gefið út áskorunarstefnu skulu bæði frumritin vera með áritun hans en ella með áritun stefnanda.

i. (230. gr.)

Nú heldur stefndi uppi lögvörnum í málinu og skal málið þá sæta hinni almennu eða sérstöku meðferð einkamála eftir því sem við á hverju sinni. Dómari getur þessa í þingbók.

Ef stefndi gefur til kynna að hann ætli að halda uppi lögvörnum skal hann leggja fram greinargerð. Eftir að stefndi hefur lagt fram greinargerð sína skal stefnandi leggja fram greinargerð af sinni hálfu.

j. (231. gr.)

Nú verður útvíst af hálfu stefnda án þess að haldið sé uppi vörnum og ritar dómari þá eða stimplar samkvæmt kröfu stefnanda á frumrit stefnunnar að dómkröfurnar, svo og upphæð málskostnaðar eftir ákvörðun dómara, séu aðfararhæfar frá dagsetningu áritunar enda sé málatilbúningi stefnanda í engu áfátt.

k. (232. gr.)

Nú telur dómari eftir að hann hefur tekið mál til endanlegrar meðferðar að það fullnægi eigi skilyrðum til að sæta meðferð samkvæmt þessum kafla og skal hann þá víkja málinu til þeirrar meðferðar, er málið á að sæta, með bókun í þingbók og geta þar ástæðna til vikningarinnar.

Nú telur dómari að eigi sé unnt að gera kröfur stefnanda aðfararhæfar óbreyttar þar sem sýkna beri að hluta eða í heild eða frávísa beri að hluta og skal hann þá, á þann hátt er segir í 1. mgr., víkja málinu til venjulegrar eða sérstakrar meðferðar einkamála, sbr. þó ákvæði 2. mgr. 234. gr.

l. (233. gr.)

Nú verður dómari þess var eftir að hann hefur tekið mál til endanlegrar afgreiðslu samkvæmt þessum kafla að því sé svo áfátt að efnisdómi megi eigi á það ljúka, hvorki samkvæmt almenntri né sérstakri meðferð, eða stefnufrestur hefur verið of skammur, sbr. 228. gr., og skal hann þá vísa máli frá dómi með rökstuddri áritun á bæði frumrit stefnunnar.

m. (234. gr.)

Dómari skal byggja efnisúrlausn í málum samkvæmt þessum kafla á staðhæfingum stefnanda í stefnu um málsatvik enda fái þær staðhæfingar samrýmst málatilbúnaði hans og fari eigi í bága við þekktar staðreyndir.

Dómari getur í efnisúrlausn sinni breytt augljósum villum í stefnu til samræmis við skjöl þau er stefnandi byggir mál sitt á.

n. (235. gr.)

Áritun dómara á stefnu um frávísun eða aðfararhæfi hefur sama gildi og dómur í einkamálum. Áfrýjun á málum þessum frestar eigi aðför.

o. (236. gr.)

Eigi er heimilt að láta mál sæta meðferð samkvæmt þessum kafla ef birta þarf stefnu erlendis eða í opinberu blaði.

p. (237. gr.)

Að öðru leyti en nú hefur verið rakið skulu mál samkvæmt þessum kafla fara eftir gildandi reglum réttarfarslaga.

27. gr.

XX. kafli verði XXI. kafli og 223. og 224. gr. verði 238. og 239. gr.

28. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. júlí 1988 og skulu gilda um öll mál sem þingfest eru eftir þann tíma. Mál, sem þingfest eru fyrir þann tíma, skulu fara eftir eldri lögum.

Jafnframt falla úr gildi lög um áskorunarmál, viðauki við lög nr. 85 23. júní 1936, um meðferð einkamála í héraði, nr. 97 14. júlí 1978.